

2020-03-30

Till
Regionfullmäktige

För kännedom
Styrelse/nämnder

Granskning – Hälso- och sjukvårdsnämndens och regionstyrelsens arbete för en ekonomi i balans

En fungerande ekonomistyrning är en viktig del av den samlade styrningen och ledningen av regionen. Hälso- och sjukvårdsnämnden har under flera år inte bedrivit sin verksamhet inom tilldelad driftbudgetram. Att en och samma nämnd under flera år har stora återkommande ekonomiska underskott kan tyda på att ekonomistyrningen inte fungerar, på bristande politiskt ansvarstagande eller att resursfördelningen inte sker utifrån realistiska underlag. Återkommande ekonomiska underskott riskerar medföra att regionen inte klarar av att bedriva en verksamhet med god ekonomisk hushållning.

Hälso- och sjukvårdsnämnden ansvarar enligt kommunallagen 6 kap 6 § för att verksamheten bedrivs enligt de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Regionstyrelsen ska enligt samma lag ha uppsikt över nämndens verksamhet. Av årsredovisningen 2018 framgick att Hälso- och sjukvårdsnämnden har fattat ett inriktningsbeslut om en långsiktig handlingsplan för att nå en ekonomi i balans. Vid delårsrapporten 2019 fanns inte någon redogörelse av det fortsatta arbetet kring den långsiktiga handlingsplanen. Däremot framgår det att regionstyrelsen har fått i uppdrag att samordna och leda arbetet med att ta fram och genomföra en åtgärdsplan för god ekonomisk hushållning.

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Gävleborg har PwC granskat regionstyrelsens och hälso- och sjukvårdsnämndens arbete för en ekonomi i balans under 2019 inom hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsområde.

Granskningsresultatet har bedömts utifrån skalan ”ej uppfyllt”, ”i begränsad utsträckning”, ”till övervägande del” eller ”helt uppfyllt” och den sammanfattade bedömningen är:

Vår sammanfattande bedömning är att **regionstyrelsen** i begränsad utsträckning har säkerställt en ändamålsenlig mål- och budgetprocess på regionövergripande nivå, och att regionstyrelsen i begränsad utsträckning har säkerställt en tillräcklig intern kontroll i arbetet för en ekonomi i balans inom hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsområde. Regionstyrelsens fördelning av den totala budgetramen baseras endast på tidigare års budgetar med en procentuell uppräknings. Trots hälso- och sjukvårdsnämndens prognosticerade underskott och nämndens bedömning om att verksamheten inte

kan bedrivas inom tilldelad ram, har regionstyrelsen inte beslutat om konkreta åtgärder eller föreslagit fullmäktige att fatta beslut om utökad budgetram för nämnden.

Vår sammanfattande bedömning är att **hälso- och sjukvårdsnämnden** inte har säkerställt en ändamålsenlig ekonomistyrning för den verksamhet den ansvarar för, och att hälso- och sjukvårdsnämnden i begränsad utsträckning har säkerställt en tillräcklig intern kontroll i arbetet för en ekonomi i balans inom hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsområde. Brister har noterats kopplat till nämndens politiska ansvarstagande då nämnden inte fattat beslut om verksamhetsförändringar eller andra åtgärder för att åstadkomma en ekonomi i balans. De åtgärder som har vidtagits för att minska underskottet inom nämnden har skett på tjänstemannanivå.

Mot bakgrund av genomförd granskning vill vi ge hälso- och sjukvårdsnämnden följande rekommendationer:

- I nära dialog med tjänstemännen fatta beslut om åtgärder och verksamhetsförändringar för att anpassa verksamheten till den tilldelade budgetramen, men med fortsatt beaktande av en god vård för medborgarna.
- Fatta beslut om driftrambudget för nämnden på en övergripande nivå, och inte bara beslut om ramfördelning, för att möjliggöra nämndens styrning och uppföljning mot fastställd driftrambudget.
- Tillse att beräkningsförutsättningar tar hänsyn till den produktionsplanering som sker.
- Upprätta tillämpningsregler kopplat till den tillitsbaserade styrningen och ledningen för att säkerställa att den inte åsidosätter varken nämndens eller regionstyrelsens ansvar.

Mot bakgrund av genomförd granskning vill vi ge regionstyrelsen följande rekommendationer:

- Göra en översyn av styrdokumenterna kring mål- och budgetprocessen samt tidplanen för att tydliggöra innehållet i styrdokumenterna samt att säkerställa att tidplanen ger tid för analys och förankring.
- Se över tillämpad resursfördelningsmodell och fördelningsprinciper i budgeten för att säkerställa att de är ändamålsenliga.
- Ställa tydliga krav på hälso- och sjukvårdsnämnden att fatta beslut om åtgärder för att komma tillrätta med redovisade underskott.
- Om hälso- och sjukvårdsnämnden fortsätter redovisa stora underskott kommande räkenskapsår, utreda och besluta om strukturella förändringar inte bara inom hälso- och sjukvården, utan även inom andra nämnders verksamheter för att nå en ekonomi i balans.

Gävle 2020-03-30

För Region Gävleborgs revisorer

Olof Bengtsson
Ordförande

Sture Sandberg
Vice ordförande